

Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro 2020

En kortversion

afa
FÖRSÄKRING

Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro

Juni 2020

afa
FÖRSÄKRING

Detta är ett smakprov på vad du kan hitta i vår årliga statistikrapport. Länk till hela rapporten hittar du på baksidan.

Sammanfattning och slutsatser

– Arbetssskador (TFA, TFA-KL och PSA)

Totalt godkändes

59 069

ARBETSSKADOR

(arbetsolycksfall, färdolycksfall och arbetssjukdomar år 2018)

Av dessa arbetssskador var

50 797 ARBETSOLYCKSFALL

7 934 FÄRDOLYCKSFALL

338 ARBETSSJUKDOMAR

Förändringar under året

Både sysselsättningen och antalet arbetade timmar på arbetsmarknaden ökade under 2018. Ökningen var mindre än den var mellan åren 2016 och 2017.

Av de 50 797 arbetsolycksfallen var

11 373

ALLVARLIGA OLYCKSFALL

Med allvarliga arbetsolycksfall menas olyckor som lett till mer än 30 dagars sjukskrivning eller motsvarande läkningstid, medicinsk invaliditet eller dödsfall.

Allvarliga arbetssskador fortsätter att utvecklas som tidigare år

Det totala antalet allvarliga arbetsolycksfall är fortsatt oförändrat år 2018. De senaste sex åren har även risken varit oförändrad, med 2,5 allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta. Inom statlig sektor ser vi en ökande trend av allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta, medan vi i privat sektor och kommuner och regioner ser en något minskande trend.

Det totala antalet arbetssskador kan betraktas som oförändrat mellan åren 2017 och 2018.

Yrke och kön

Skadepanoramat ser i stora drag ut som tidigare. Risken för arbetsolycksfall är högst för mansdominerade yrkesgrupper inom industri och hantverk. För män var risken 3,1 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta 2018, vilket innebär att risken är oförändrad jämfört med tidigare år. Högst risk för män återfinns i yrkesgrupperna *byggnadsträarbetare, livsmedelsarbete* samt *betong-, bygg- och anläggningsarbete*.

För kvinnor var risken 1,9 allvarliga olyckor per 1 000 sysselsatta 2018, också oförändrat jämfört med tidigare år. För kvinnor är risken högst i yrkesgrupperna *byggnads-träarbete, pappers- och pappersmassearbete* och *yrkesförare*.

Falloyckor

Den vanligaste orsaken till ett allvarligt olycksfall är en falloolycka. De utgör en dryg tredjedel av alla allvarliga arbetsolyckor. Bland kvinnor är falloolyckor vanliga inom vård- och omsorgsyrken och då särskilt *fall i samma nivå*. För män är falloolyckor från höjd vanligare, till exempel från stegar och byggnadsställningar. För män sker de flesta falloolyckor inom *betong-, bygg- och anläggningsarbete* och *metall- och övrigt industriellt arbete*.

Lastningsolyckor

Näst efter falloolyckor är den vanligaste olyckstypen *lasta, lossa, bära eller flytta*. Lastningsolyckor är vanligast inom yrkesgrupperna *metall- och övrigt industriellt arbete* och *yrkesförare*, och leder ofta till skador i fingrarna.

Godkända arbetssjukdomar

Arbetssjukdomar är vanligare bland män än bland kvinnor. De vanligaste diagnoserna för män är *effekter av vibrationsskador* och *karpaltunnelsyndrom*. Tidigare har bullerskador varit vanligast men trenden är nu att de minskar. För kvinnor är den vanligaste orsaken till en arbetssjukdom en *psykisk diagnos*.

Arbetsolycksfall fördelat efter Sveriges län

Risken för allvarliga arbetsolycksfall var högst i Jönköpings län med 3,6 allvarliga olycksfall per 1 000 sysselsatta. Näst högst risk hade Södermanlands och Värmlands län med 3,3. Lägst var risken i Stockholms län med 1,7. Skillnaden mellan länen förklaras till del av skillnader i näringslivsstrukturer.

Färdolycksfall

Färdolycksfall är vanligare bland kvinnor än bland män. Kvinnor står för 68 procent av olyckorna. De vanligaste orsakerna är att ramla ute och olyckor med cykel, vilka utgör två av tre färdolycksfall.

Sammanfattning och slutsatser

– Sjukfrånvaro (AGS och AGS-KL)

Kommuner och regioner

Minskning av långa sjukfall i Kommuner och regioner

Inom avtalsområde Kommuner och regioner minskade antalet långa sjukfall för båda könen. Även risken minskade mellan 2017 och 2018, från 26,0 till 24,9 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Totalt ersattes

30 035

NYA LÅNGA SJUKFALL

Med långa sjukfall menas sjukfrånvaro som leder till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning.

Åldersgrupper och kön

För kvinnor minskade risken för långvarig sjukfrånvaro, utom för kvinnor 16–25 år, där risken ökade något. För män var risken för långvarig sjukfrånvaro i princip oförändrad för åldersgrupperna 16–25 år och 56–64 år. För övriga åldersgrupper minskade risken.

Yrke och kön

Kvinnor hade 2018 mer än dubbelt så många långa sjukfall per 1 000 sysselsatta än män. Risken för långvarig sjukfrånvaro var 29,2 per 1 000 sysselsatta för kvinnor och 11,8 per 1 000 sysselsatta för män. Den kvinnodominerade yrkesgruppen *undersköterskor, vårdbiträden, personliga assistenter, m.fl.* stod för flest långa sjukfall inom kommuner och regioner.

Månadsersättning

I genomsnitt ledde 0,2 sjukfall per 1 000 sysselsatta inom kommuner och regioner till månadsersättning.*

Vanliga diagnoser

De två största diagnoserna inom kommuner och regioner är *psykiska* och *muskuloskeletal*, som tillsammans står för ungefär två tredjedelar av de långa sjukfallen. Den vanligaste diagnosen bakom en långvarig sjukfrånvaro är en psykisk diagnos och det gäller både kvinnor och män inom kommuner och regioner. Psykiska diagnoser började öka som andel av alla diagnoser under 2010 och ökningen fortsatte fram till 2016 för att därefter stabiliseras under 2017 och 2018. Kvinnor inom yrkesgruppen *socialt arbete* hade den högsta risken för ett långvarigt sjukfall med en psykisk diagnos 2018, 21,3 sjukfall per 1 000 sysselsatta. Sjukfall med psykiska diagnoser blir oftare långa jämfört med övriga diagnoser.

Sjukfallens längd

Medianlängden för långa sjukfall inom kommuner och regioner ökade från 218 dagar 2017 till 223 dagar 2018. En förklaring till ökningen är att färre sjukfall avslutas vid dag 180 då Försäkringskassan prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden.

Svenskt Näringsliv/LO

Totalt ersattes

59 413

SJUKFALL

Månadsersättning

I genomsnitt ledde 0,2 sjukfall per 1 000 sysselsatta i den privata sektorn till månadsersättning.*

Vanliga diagnoser

De två största diagnoserna inom Svenskt Näringsliv/LO är *muskuloskeletal* och *psykiska*, som tillsammans står för nära två tredjedelar av de långa sjukfallen. Sedan 2015 är psykiska diagnoser den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro bland kvinnor. För män är fortfarande muskuloskeletal diagnoser klart vanligast. Muskuloskeletal diagnoser är den vanligaste diagnosen för avtalsområdet i sin helhet.

Sjukfallens längd

Medianlängden för långa sjukfall inom den privata sektorn ökade från 180 dagar 2017 till 184 dagar 2018. En förklaring till ökningen är att färre sjukfall avslutas vid dag 180 då Försäkringskassan prövar arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden.

*AFA Försäkring betalar ut månadsersättning till personer med beviljad sjuk- och aktivitetsersättning som omfattas av AGS eller AGS-KL.

Av dessa 59 413 sjukfall var

26 105

LÅNGA SJUKFALL

Med långa sjukfall menas sjukfrånvaro som leder till mer än 90 dagars sjukfrånvaro eller månadsersättning.

Minskning av långa sjukfall i privat sektor

Inom avtalsområde Svenskt Näringsliv/LO minskade antalet långa sjukfall för båda könen. Även risken minskade mellan 2017 och 2018, från 19,3 till 18,6 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta.

Åldersgrupper och kön

För kvinnor och män över 35 år minskade risken för långvarig sjukfrånvaro. Kvinnor och män i åldersgrupperna 16–25 år och 26–35 år hade i stort sett oförändrad risk för långvarig sjukfrånvaro.

Yrke och kön

Kvinnor hade 2018 över 50 procent fler långa sjukfall per 1 000 sysselsatta än män. Risken för långvarig sjukfrånvaro var 24,9 per 1 000 sysselsatta för kvinnor och 16,0 per 1 000 sysselsatta för män. För kvinnor hade yrkesgruppen *yrkesförare* den högsta risken medan det för män var *städare och fönsterputsare*.

Långa sjukfall i båda avtalsområdena fördelat efter län

Risken för långvarig sjukfrånvaro var högst i Västmanlands län, 25,9 långa sjukfall per 1 000 sysselsatta. Lägst var risken i Stockholms län med 17,9.

Arbetsskador

I avsnittet om arbetsskador kan du bland annat läsa om vilka kroppsdelar som skadas vid allvarliga arbetsolyckor. Det finns tydliga könsskillnader i vilka kroppsdelar som skadas och hur de skadas vid allvarliga arbetsolycksfall.

Lokalisation av skada vid allvarliga olycksfall 2017–2018

Bild 1 – Kvinnor

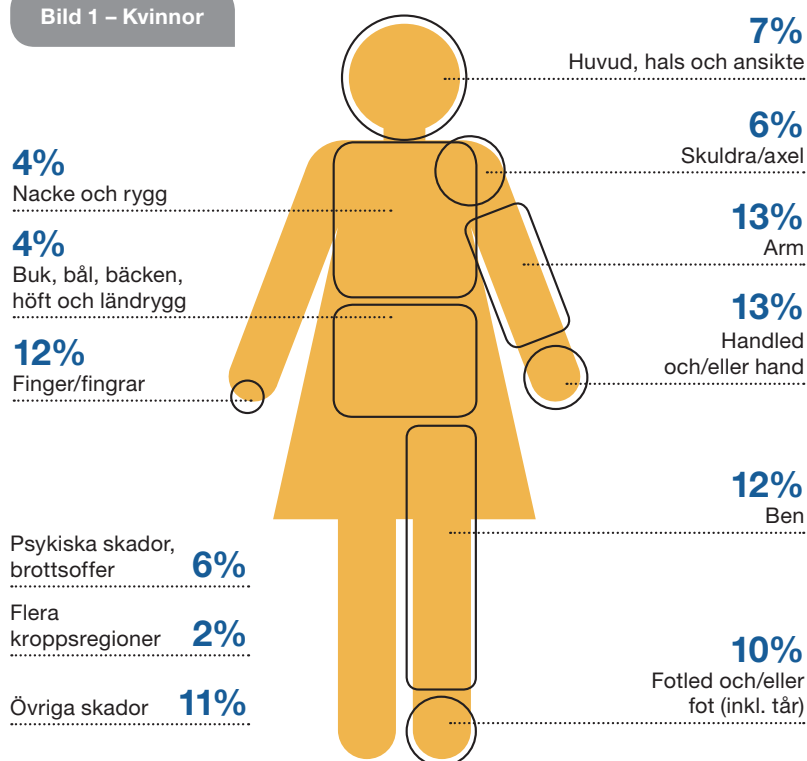
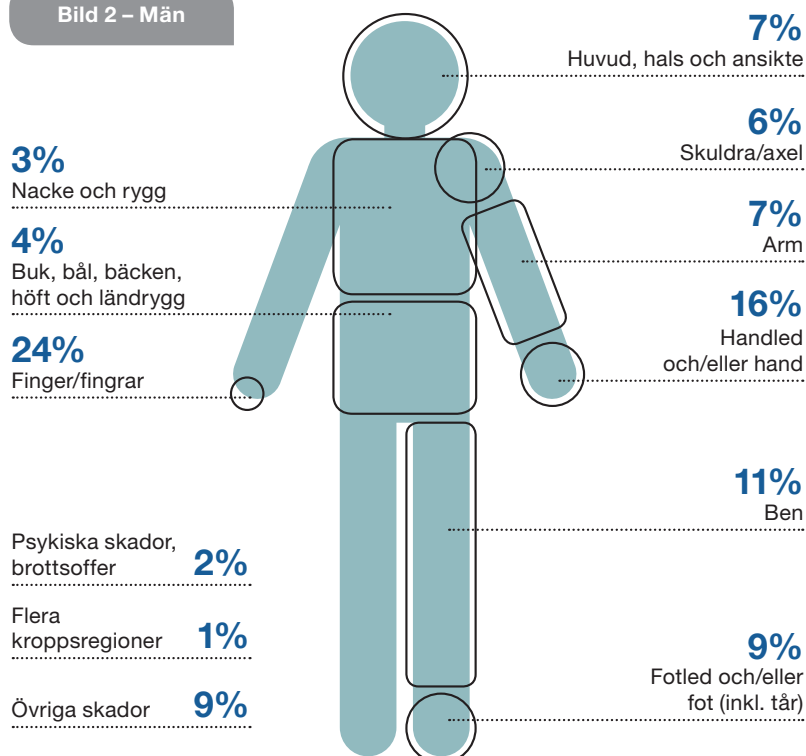

Bild 2 – Män

Kvinnor skadar oftast armar, hand och handled, fingrar och ben. Skadetyperna står tillsammans för hälften av kvinnornas skador. Skador på armar, ben, hand och handled är vanliga vid fallolyckor och drabbas ofta personal inom vård- och omsorgsyrken. Fingerskador beror ofta på skärskador från kniv eller på maskinolyckor, och är vanliga inom restaurang- och storköksarbete, handeln och industrin.

Män skadar sig oftast i fingrarna, nära var fjärde olycka ledde till någon form av fingerskada. Näst vanligast är skador i hand och handled, som står för 16 procent av skadorna. För män inträffar skador i fingrar samt i hand och handled ofta inom industrin och byggbranschen, vid maskin-användning eller vid arbete med handhållna verktyg.

En annan skillnad mellan könen är att kvinnor oftare får psykiska skador efter arbetsolyckor. Det kan till exempel vara stressreaktioner efter *hot och våld* eller *rån*. Även vårdpersonal som har utsatts för smittorisk via exempelvis nålstick kan drabbas av stressreaktioner. En förklaring till skillnaden är att män inte i lika stor utsträckning arbetar inom de yrken där skadorna är vanliga.

För båda könen är det vanligare med skador i fingrar och i hand och handled i de yngre åldersgrupperna. Skador i armar, ben, skuldra och axel är däremot vanligare i de äldre åldersgrupperna.

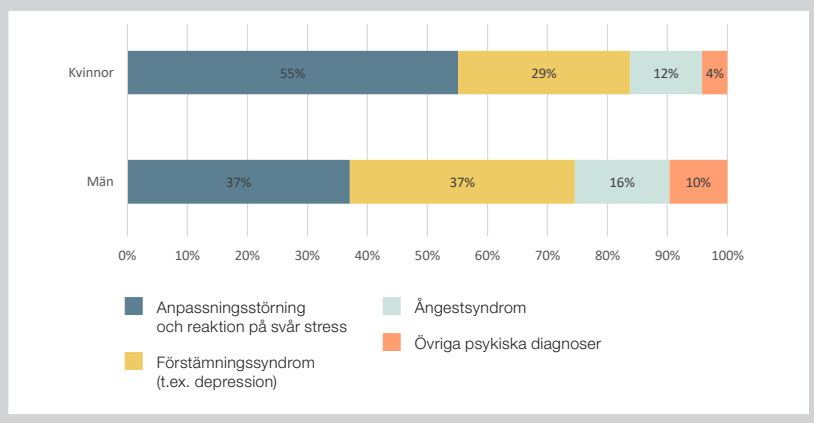
Vanliga diagnoser vid långvarig sjukfrånvaro

I detta avsnitt kan du läsa om de vanligaste diagnoserna vid långvarig sjukfrånvaro. Psykiska och muskuloskeletala diagnoser står tillsammans för ungefär två tredjedelar av den långa sjukfrånvaron.

Diagram 1

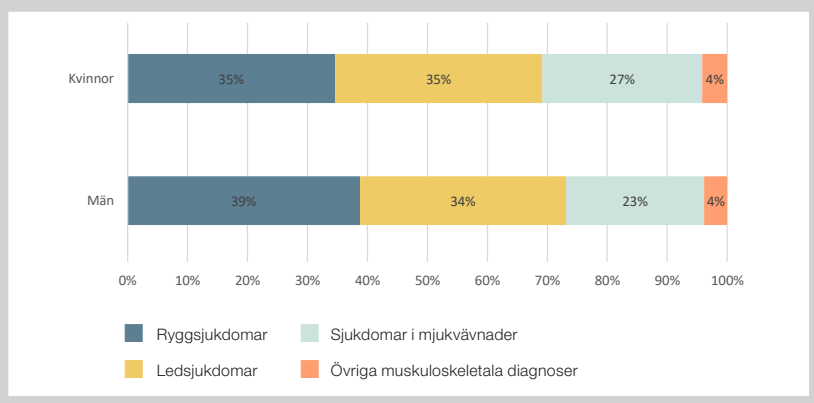
Nya långa sjukfall 2017 och 2018. De vanligaste psykiska diagnoserna (F00-F99) uppdelat efter kön. Svenskt Näringsliv/LO och Kommuner och regioner.

Psykiska diagnoser är tillsammans med muskuloskeletala diagnoser den vanligaste orsaken till långvarig sjukfrånvaro. Förstämmningssyndrom (t.ex. depression), reaktion på svår stress och ångestsyndrom står tillsammans för över 90 procent av den långa sjukfrånvaron med psykisk diagnos vilket illustreras i **Diagram 1**. Kvinnor har en högre andel reaktion på svår stress medan män har en högre andel förstämmningssyndrom och ångestsyndrom.

Diagram 2

Nya långa sjukfall 2017 och 2018. De vanligaste sjukdomarna i muskuloskeletala systemet och bindväven (M00-M99) uppdelat efter kön. Svenskt Näringsliv/LO och Kommuner och regioner.

Även inom diagnoskapitlet med muskuloskeletala diagnoser finns tre stora undergrupper. Ryggsjukdomar, ledsjukdomar, som exempelvis reumatism, samt sjukdomar i mjukvävnader, som exempelvis fibromyalgi, står tillsammans för över 95 procent av den långa sjukfrånvaron med muskuloskeletala diagnoser.

I avsnittet om långvarig sjukfrånvaro kan du bland annat läsa mer om vilka diagnoser som är vanligt förekommande.

Publikation av AFA Försäkrings analysavdelning, kontakt:
analys@afaforsakring.se

Ladda ner hela rapporten här:

www.afaforsakring.se/statistikrapporter

9 av 10 är försäkrade genom jobbet